

RIKSDAGENS SVAR 361/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till konkurrenslag

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till konkurrenslag (RP 88/2010 rd).

Beredning i utskott

Ekonomiutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (EkUB 50/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Konkurrenslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda en sund och fungerande ekonomisk konkurrens mot skadliga konkurrensbegränsningar.

Vid tillämpningen av denna lag ska i synnerhet beaktas att marknadens verksamhetsbetingelser och friheten att idka näring skyddas så att också kunderna och konsumenterna kan dra nytta av konkurrensen.

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på avtal och arrangemang som gäller arbetsmarknaden.

Lagens 5 § tillämpas inte på arrangemang som lantbruksproducenter, sammanslutningar av

lantbruksproducenter, branschsammanlutningar och sammanslutningar som bildas av sådana sammanslutningar har vidtagit, och som gäller produktion eller försäljning av jordbruksprodukter eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller förädling av jordbruksprodukter, om arrangemanget uppfyller de innehållsmässiga förutsättningar som fastställts enligt artikel 42 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på basis av vilka konkurrensreglerna i artiklarna 101 och 102 i det fördraget inte ska tillämpas.

3 §

Tillämpning av konkurrensreglerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

När en konkurrensbegränsning kan påverka handeln mellan Europeiska unionens medlemsstater tillämpas också bestämmelserna i artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *näringsidkare* en fysisk person samt en eller flera enskilda eller offentliga juridiska personer som bedriver ekonomisk verksamhet,

2) *dominerande marknadsställning* ensamrätt eller en annars så dominerande ställning på en bestämd nyttighetsmarknad, som en eller flera näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare anses ha, om den eller dessa i hela landet eller inom ett visst område på ett väsentligt sätt styr prisnivån eller leveransvillkoren för en nyttinghet eller på något annat motsvarande sätt påverkar konkurrensförhållandena i ett visst produktions- eller distributionsled.

2 kap.

Förbjudna konkurrensbegränsningar

5 §

Förbjudna konkurrensbegränsningar mellan näringsidkare

Avtal mellan näringsidkare, beslut av sammanslutningar av näringsidkare samt samordnade förfaranden av näringsidkare är förbjudna om de har till syfte att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen på ett betydande sätt eller om det av dem följer att konkurrensen på ett betydligt sätt hindras, begränsas eller snedvrids.

Förbjudna är särskilt sådana avtal, beslut och förfaranden som innebär att

1) inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor direkt eller indirekt fastställs,

2) produktion, marknader, teknisk utveckling eller investeringar begränsas eller kontrolleras,

3) marknader eller inköpskällor delas upp,

4) olika villkor tillämpas för likvärdiga transaktioner med vissa handelspartner, varigenom dessa får en konkurrensnackdel, eller

5) det ställs som villkor för att ingå ett avtal att den andra parten åtar sig ytterligare förpliktelser som varken till sin natur eller enligt han-

delsbruk har något samband med föremålet för avtalet.

6 §

Undantag från förbudet

Förbudet enligt 5 § gäller dock inte sådana avtal mellan näringsidkare, beslut av sammanslutningar av näringsidkare eller samordnade förfaranden av näringsidkare, eller sådana grupper av avtal, beslut eller samordnade förfaranden, som

1) för sin del bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framskridande,

2) tillförsäkrar konsumenterna en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås,

3) ålägger de berörda näringsidkarna endast sådana begränsningar som är nödvändiga för att uppnå dessa mål, och

4) inte ger dessa näringsidkare möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av nyttingheterna i fråga.

7 §

Missbruk av dominerande marknadsställning

Missbruk av dominerande marknadsställning för en eller flera näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare är förbjudet. Sådant missbruk är särskilt

1) att oskäligen inköps- eller försäljningspriser eller andra oskäligen affärsvillkor direkt eller indirekt påtvingas någon,

2) att produktion, marknader eller teknisk utveckling begränsas till nackdel för konsumenterna,

3) att olika villkor tillämpas för likvärdiga transaktioner med vissa handelspartner, varigenom dessa får en konkurrensnackdel, eller

4) att det för att ett avtal ska ingås som villkor ställs att den andra parten åtar sig ytterligare förpliktelser som varken till sin natur eller enligt handelsbruk har något samband med föremålet för avtalet.

3 kap.

Åtgärder, påföljder och skadestånd i samband med förbjudna konkurrensbegränsningar*Åtgärder i samband med förbjudna konkurrensbegränsningar*

8 §

Förbud mot genomförande av en konkurrensbegränsning

Ett villkor som har tagits in i avtal, stadgar eller beslut eller som har fogats till andra rättshandlingar eller regleringar och som strider mot 5 eller 7 § eller mot artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller mot ett föreläggande, förbud eller åläggande som har meddelats av marknadsdomstolen eller av Konkurrensverket eller mot ett temporärt förbud eller åläggande som har meddelats av Konkurrensverket, får inte tillämpas eller verkställas, om inte marknadsdomstolen beslutar något annat.

9 §

Föreläggande om att upphöra med en konkurrensbegränsning och skyldighet att leverera en nytthet

Om en konkurrensbegränsning är förbjuden enligt 5 eller 7 § eller artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kan Konkurrensverket

1) förelägga en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare att upphöra med ett förfarande som är förbjudet enligt 5 eller 7 § eller artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och

2) ålägga en näringsidkare att leverera en nytthet till en annan näringsidkare på villkor som motsvarar dem som denne erbjuder andra näringsidkare i samma ställning.

10 §

Åtaganden

Konkurrensverket kan genom sitt beslut göra de åtaganden som erbjudits av de näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare som deltagit i en misstänkt konkurrensbegränsning bindande för de berörda näringsidkarna, om det är möjligt att genom dessa åtaganden undanröja den konkurrensbegränsande arten av en verksamhet. Konkurrensverket kan ta upp ärendet till ny behandling, om ett sakförhållande som låg till grund för beslutet har ändrats i något väsentligt avseende, om de berörda näringsidkarna åsidosätter sina åtaganden eller om beslutet har grundat sig på ofullständiga, oriktiga eller vilseledande uppgifter som parterna har lämnat.

11 §

Återkallande av gruppundantagsförmån

Konkurrensverket kan, i enlighet med artikel 29.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget, beträffande ett avtal, ett beslut av en sammanslutning av näringsidkare eller ett samordnat förfarande av näringsidkare, inom Finlands territorium återkalla en fördel enligt kommissionens gruppundantagsförordning, om avtalet, beslutet eller det samordnade förfarandet inom Finlands territorium eller i en sådan del av det som har en väl avgränsad geografisk marknads alla särdrag har verkningar som är oförenliga med artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Påföljder

12 §

Påföljdsavgift för konkurrensbegränsning

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare som bryter mot bestämmelserna i 5 eller 7 § eller i artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska åläggas att betala en påföljdsavgift, om inte förfaran-

det ska anses vara obetydligt eller om det annars anses omotiverat att bestämma en påföljdsavgift för att trygga konkurrensen.

Påföljdsavgift kan bestämmas också för en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare till vilken den näringsverksamhet som var delaktig i överträdelsen har övergått till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang.

Påföljdsavgiften bestäms av marknadsdomstolen på framställning av Konkurrensverket. Avgiften ska betalas till staten.

13 §

Beloppet av påföljdsavgift för konkurrensbegränsning

Påföljdsavgiftens belopp baserar sig på en helhetsbedömning, och när det bestäms ska hänsyn tas till överträdelsens art och omfattning, det klandervärda i överträdelsen samt varaktigheten. Påföljdsavgiften får för var och en av de näringsidkare eller sammanslutningar av dessa som varit delaktiga i konkurrensbegränsningen vara högst 10 procent av omsättningen för det år näringsidkaren eller sammanslutningen senast var delaktig i överträdelsen.

14 §

Befrielse från påföljdsavgift i kartellfall

En näringsidkare som deltagit i en konkurrensbegränsning ska inte åläggas att betala någon påföljdsavgift då det är fråga om en sådan i 5 § eller i artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt avsedd hemlig konkurrensbegränsning mellan konkurrenter genom vilken inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor fastställs, produktion eller försäljning begränsas eller marknader, kunder eller inköpskällor delas upp, om näringsidkaren

1) lämnar uppgifter och bevis på basis av vilka Konkurrensverket kan förrätta en i 35 eller 36 § avsedd inspektion, eller

2) efter en i 35 eller 36 § avsedd inspektion lämnar uppgifter och bevis på basis av vilka

Konkurrensverket kan konstatera att en överträdelse av 5 § eller artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har skett.

I de situationer som avses i 1 mom. förutsätter befrielse från påföljdsavgift dessutom att näringsidkaren har lämnat uppgifterna och bevisen enligt 1 och 2 punkten innan Konkurrensverket fått uppgifterna via andra kanaler.

En näringsidkare som har utövat påtryckningar mot en annan näringsidkare för att denna ska delta i en kartell kan inte beviljas befrielse från påföljdsavgiften.

15 §

Nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

Andra näringsidkare än de som på basis av 14 § beviljats befrielse från påföljdsavgift och som har deltagit i en konkurrensbegränsning som avses i 14 § 1 mom., får nedsättning i påföljdsavgiften om de lämnar Konkurrensverket uppgifter och bevis som är betydelsefulla med tanke på konstaterandet av att det föreligger en konkurrensbegränsning eller av dess hela vidd eller natur innan Konkurrensverket fått uppgifterna via andra kanaler. Påföljdsavgiften sänks enligt följande:

1) med 30—50 procent för den näringsidkare som är den första att lämna uppgifter,

2) med 20—30 procent för den näringsidkare som är den andra att lämna uppgifter,

3) i andra fall än de som avses i 1 och 2 punkten med högst 20 procent.

En näringsidkare som beviljats villkorlig befrielse från påföljdsavgiften enligt 17 § 2 mom. kan inte beviljas nedsättning i påföljdsavgiften enligt 1 mom. i ett ärende som gäller samma konkurrensbegränsning.

16 §

Villkor för befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

För att kunna bli beviljad befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § eller nedsättning av på-

följdsavgiften enligt 15 § ska näringsidkaren dessutom

1) upphöra med sitt deltagande i konkurrensbegränsningen omedelbart efter en ansökan enligt 17 § 1 mom. till Konkurrensverket,

2) samarbeta med Konkurrensverket under hela utredningen av en konkurrensbegränsning,

3) avstå från att förstöra sådana bevis som omfattas av ansökan innan ansökan enligt 17 § 1 mom. lämnas in eller efter det att ansökan har lämnats in, och

4) hemlighålla innehållet i en ansökan enligt 17 § 1 mom. och det faktum att näringsidkaren har inlämnat en ansökan eller överväger att inlämna en ansökan.

Trots 1 mom. 1 punkten får näringsidkaren under Konkurrensverkets ledning fortsätta att delta i konkurrensbegränsningen i den omfattning som det anses nödvändigt för att säkerställa framgången med de inspektioner som avses i 35 och 36 §.

Med avvikelse från 1 mom. 4 punkten får näringsidkaren lämna uppgifter om ansökan till Europeiska kommissionen eller konkurrensmyndigheten i ett annat land, om detta behövs med tanke på utredning av konkurrensbegränsningen.

17 §

Förfarandet vid befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften i kartellfall

Ansökan om befrielse från påföljdsavgift enligt 14 § och nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 § ska göras hos Konkurrensverket. Konkurrensverket kan fastställa en frist inom vilken sökanden ska lämna Konkurrensverket de uppgifter och bevis som avses i 14 §.

Konkurrensverket beviljar näringsidkaren en villkorlig befrielse från påföljdsavgift efter det att näringsidkaren har lämnat uppgifterna och bevisen enligt 14 § till Konkurrensverket. Konkurrensverket tar inte ställning till andra ansökningar enligt 14 § i samma ärende innan verket har avgjort huruvida en villkorlig befrielse från påföljdsavgiften ska beviljas den näringsidkare

som först inlämnat en ansökan. Om näringsidkaren har inlämnat eller har för avsikt att inlämna en ansökan om befrielse från påföljd i samma ärende enligt 14 § 1 mom. 1 punkten till Europeiska kommissionen eller den behöriga myndigheten i en annan av Europeiska unionens medlemsstater, kan villkorlig befrielse beviljas på basis av en förkortad ansökan.

Förfarandet avslutas med att Konkurrensverket meddelar ett skriftligt beslut om huruvida näringsidkaren uppfyller samtliga villkor enligt 14 eller 15 och 16 §.

De uppgifter och bevis som har lämnats till Konkurrensverket för erhållande av befrielse enligt 14 § eller nedsättning av påföljdsavgiften enligt 15 § får inte användas till annat ändamål än för behandlingen vid Konkurrensverket, i marknadsdomstolen eller i högsta förvaltningsdomstolen av ett ärende som gäller ett föreläggande om att upphöra med en konkurrensbegränsning eller en skyldighet att leverera en nytighet enligt 9 §, ett beslut om åtagande enligt 10 §, återkallande av gruppundantagsförmån enligt 11 § eller en framställning om påföljdsavgift enligt 12 §.

18 §

Nedsättning av påföljdsavgiften i andra än kartellfall

Då det är fråga om någon annan konkurrensbegränsning än en sådan som avses i 14 § 1 mom., kan Konkurrensverket göra en framställning om påföljdsavgift som är lägre än den annars skulle vara för en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare eller avstå från en framställning om påföljdsavgift, om näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare i en betydande utsträckning har bistått Konkurrensverket med utredningen av en konkurrensbegränsning.

I de situationer som avses i 1 mom. kan marknadsdomstolen bestämma en påföljdsavgift som är lägre än den annars skulle vara eller avstå från att bestämma en påföljdsavgift.

19 §

Preskription av påföljdsavgiften

Påföljdsavgift får inte bestämmas för överträdelse av bestämmelserna i 5, 7, 25 eller 27 § eller i artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, om inte framställning till marknadsdomstolen har gjorts inom fem år från den dag då överträdelsen inträffade, eller vid fortsatt överträdelse inom fem år från den dag då överträdelsen upphörde. Konkurrensverkets åtgärder för utredning av konkurrensbegränsningen avbryter preskriptionstiden som då börjar löpa från början.

Påföljdsavgift får dock inte bestämmas, om framställning till marknadsdomstolen inte har gjorts inom tio år från den dag då överträdelsen inträffade, eller vid fortsatt överträdelse inom tio år från den dag då överträdelsen upphörde.

Skadestånd

20 §

Skadestånd

En näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot något av förbuden i 5 eller 7 § eller i artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, är skyldig att ersätta den skada som har orsakats av konkurrensbegränsningen.

På ersättningsskyldigheten tillämpas också bestämmelserna i 2 kap. 1 § 2 mom. och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

Rätten till skadestånd preskriberas om skadeståndstalan inte har väckts inom tio år från den dag då överträdelsen inträffade, eller vid fortsatt överträdelse inom tio år från den dag då överträdelsen upphörde. Om skadeståndskravet baserar sig på en konkurrensbegränsning som Konkurrensverket genom sitt beslut konstaterat strida mot förbudet enligt 1 mom. eller om vilken det har gjort en framställning till marknadsdomstolen för bestämmande av påföljdsavgift, anses rätten till skadestånd dock inte ha preskriberats

förrän ett år har förflutit från det att det beslut som meddelats i ärendet vunnit laga kraft.

4 kap.

Tillsynen över företagsförvärv

21 §

Definition på företagsförvärv

Med *företagsförvärv* avses i denna lag

1) förvärv av sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997) eller motsvarande faktisk bestämmanderätt (*bestämmanderätt*),

2) förvärv av en näringsidkares hela rörelse eller en del av den,

3) fusion,

4) grundande av ett sådant samföretag som varaktigt sköter samtliga uppgifter som ankommer på ett självständigt företag.

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas inte på ett sådant arrangemang inom en koncern som avses i 1 mom.

Med part i ett företagsförvärv avses den som förvärvar bestämmanderätt, den som förvärvar sådan rörelse som avses i 1 mom. 2 punkten eller en del av den, föremålet för bestämmanderätten, sådan rörelse som avses i 1 mom. 2 punkten eller en del av den, en sammanslutning eller en stiftelse som deltar i en fusion som avses i 1 mom. 3 punkten samt en bildare av ett samföretag som avses i 1 mom. 4 punkten.

22 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas på ett företagsförvärv, om parterna i företagsförvärvet tillsammans har en omsättning som överskrider 350 miljoner euro och minst två av parterna i företagsförvärvet var har en omsättning i Finland som överskrider 20 miljoner euro.

Vad som i denna lag bestäms om omsättning gäller

1) i fråga om sådana kreditinstitut, värdepappersföretag och andra finansiella institut på vilka bestämmelserna i 9 kap. i kreditinstitutslagen (121/2007) tillämpas, den sammanräknade summan av intäktsposter, exklusive extraordinära intäkter, enligt resultaträkningen som gjorts upp i enlighet med bestämmelserna i den lagen,

2) försäkrings- och pensionsanstalters totala premieinkomster eller, i fråga om en pensionsstiftelse, pensionsstiftelsens premieinkomster.

Bestämmelserna om tillsyn över företagsförvärv tillämpas inte, om företagsförvärvet hör till tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer, om inte Europeiska kommissionen hänskjuter ärendet till Konkurrensverket med stöd av artikel 4.4 eller artikel 9 i den förordningen.

23 §

Anmälan om företagsförvärv

Företagsförvärv enligt 22 § ska anmälas till Konkurrensverket efter det att avtal ingåtts, bestämmanderätt förvärvats eller ett offentligt köpebud enligt 6 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989) offentliggjorts men dock innan förvärvet har verkställts. Företagsförvärvet kan också anmälas till Konkurrensverket omedelbart efter det att parterna med tillräcklig säkerhet kan visa att de har för avsikt att genomföra ett företagsförvärv.

Sådant företagsförvärv på vilket bestämmelserna i 3 eller 10 kap. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), 11 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) eller 12 kap. i lagen om försäkringskassor (1164/1992) tillämpas, ska anmälas till Konkurrensverket när parterna i förvärvsavtalet har fått kännedom om Finansinspektionens samtycke eller om att Finansinspektionen inte motsätter sig förvärvet. Någon anmälan om företagsförvärv behöver dock inte göras om Finansinspektionen, i enlighet med vad som bestäms i någon lag som nämns ovan i detta moment, av Konkurrensverket begärt ett utlåtande angående förvärvet och om Konkurrensver-

ket i sitt utlåtande har ansett att det inte föreligger något hinder för godkännande av förvärvet.

Anmälningsskyldigheten gäller den som förvärvar bestämmanderätt, den som förvärvar en rörelse eller en del av den, de sammanslutningar och stiftelser som deltar i en fusion samt bildarna av ett samföretag.

Närmare bestämmelser om den anmälningsskyldighet som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om Konkurrensverkets befogenheter att förrätta inspektioner i samband med behandlingen av ärenden som rör tillsyn över företagsförvärv finns i 33, 35, 37, 38 och 46 §.

24 §

Beräkning av omsättningen

Till omsättningen för den som förvärvar bestämmanderätten, den som förvärvar sådan rörelse som avses i 21 § 1 mom. 2 punkten eller en del av den, och till omsättningen för den övertagande sammanslutningen eller den övertagande stiftelsen vid absorptionsfusion, den överlåtande sammanslutningen eller den överlåtande stiftelsen vid kombinationsfusion, och bildaren av ett samföretag räknas

1) omsättningen för en sammanslutning eller en stiftelse som utövar bestämmanderätt däröver,

2) omsättningen för en sammanslutning eller en stiftelse över vilken den utövar bestämmanderätt,

3) omsättningen för en sammanslutning eller en stiftelse över vilken en sammanslutning eller en stiftelse som avses i 1 punkten utövar bestämmanderätt, samt

4) omsättningen för en sammanslutning eller en stiftelse över vilken bestämmanderätt utövas av en och samma fysiska person som utövar bestämmanderätt över den sammanslutning eller den stiftelse som nämns i det inledande stycket.

Till omsättningen för föremålet för förvärvet räknas

1) omsättningen för den sammanslutning eller den stiftelse i vilken bestämmanderätten förvärvas,

2) sådan omsättning som hänför sig till den affärsverksamhet som avses i 21 § 1 mom. 2 punkten eller till en del av den, eller

3) vid absorptionsfusion den överlåtande sammanslutningens eller den överlåtande stiftelsens omsättning.

Till omsättningen för föremålet för förvärvet räknas även omsättningen för den sammanslutning eller den stiftelse över vilken en sammanslutning eller en stiftelse som avses i 2 mom. 1 eller 3 punkten utövar bestämmanderätt.

Om rörelse förvärvas i flera omgångar, anses omsättningen för föremålet för förvärvet omfatta den sammanräknade omsättning som hänför sig till sådan rörelse som en sammanslutning eller en stiftelse eller en part som står i 1 mom. avsett förhållande till dessa under de två föregående åren före förvärvet har förvärvat från samma sammanslutning eller stiftelse eller från parter som står i 1 mom. avsett förhållande till dessa, oberoende av om de förvärvade delarna är juridiska personer eller inte.

Närmare bestämmelser om beräkning av omsättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Förbud mot företagsförvärv och ställande av villkor för företagsförvärv

Marknadsdomstolen kan på framställning av Konkurrensverket förbjuda eller förordna om hävande av ett företagsförvärv eller ställa villkor för fullföljande av företagsförvärvet, om företagsförvärvet på ett märkbart sätt hindrar konkurrensen på den finländska marknaden eller på en avsevärd del av den, särskild på grund av att förvärvet resulterar i uppkomst eller förstärkning av dominerande marknadsställning.

Marknadsdomstolen kan på framställning av Konkurrensverket utöver vad som avses i 1 mom. förbjuda också ett sådant företagsförvärv på elmarknaden som resulterar i att den sammanräknade mängd elektricitet som med 400 volts spänning överförs i distributionsnätet av parterna i företagsförvärvet och av sådana sammanslutningar eller anläggningar som bedriver

distributionsnätsverksamhet och som står i ett sådant förhållande till parterna som avses i 24 § 1—3 mom. överskrider 25 procent av den mängd elektricitet som på motsvarande sätt överförs i hela landet.

Om sådant hindrande av konkurrensen som avses i 1 mom. eller sådana skadliga verkningar av ett företagsförvärv som avses i 2 mom. kan undvikas genom att villkor uppställs för fullföljande av företagsförvärvet, ska Konkurrensverket i stället för att göra en framställning om saken förhandla och förordna om sådana villkor som ska iakttas. Konkurrensverket kan inte förordna om sådana villkor för ett företagsförvärv som den som anmält företagsförvärvet inte godkänner.

26 §

Behandlingsfrister

Konkurrensverket ska pröva en anmälan om företagsförvärv omedelbart. Initialt ska Konkurrensverket avgöra om fortsatt utredning ska företas i saken. Om Konkurrensverket inte meddelar beslut om fortsatt utredning inom en månad från det att anmälan togs emot, anses företagsförvärvet ha blivit godkänt. Fristen börjar inte löpa om anmälan har väsentliga brister.

Om Konkurrensverket inte uppställer några villkor för eller gör någon framställning om förbud mot företagsförvärvet inom tre månader från det att verket fattade beslut om fortsatt utredning, anses företagsförvärvet ha blivit godkänt. Marknadsdomstolen kan förlänga fristen med högst två månader.

Om parterna i ett företagsförvärv eller sådana parter som står i ett i 24 § 1—3 mom. avsett förhållande till dem inte inom utsatt tid lämnar de uppgifter som Konkurrensverket begärt på basis av 33 § eller om de uppgifter som lämnas är väsentligen bristfälliga eller felaktiga, förlängs de behandlingsfrister som avses i 1 och 2 mom. Behandlingsfristen förlängs med det antal dagar som uppgifterna försenas med räknat från den dag som ursprungligen utsattes för lämnandet av uppgifterna. Konkurrensverket fattar ett beslut om förlängning av behandlingsfristen.

27 §

Verkställande av företagsförvärv

Parterna får inte vidta några åtgärder för att fullfölja ett företagsförvärv, om inte något annat bestäms i denna lag eller under behandlingen av ärendet, förrän företagsförvärvet har godkänts ovillkorligt eller villkorligt eller förvärvet annars ska anses ha blivit godkänt.

Vad som bestäms i 1 mom. utgör inget hinder för att fullfölja ett offentligt köpebud enligt 6 kap. 1 § i värdepappersmarknadslagen eller ett obligatoriskt köpebud enligt 6 kap. 10 § 1 mom. i den lagen eller att använda inlösenrätt eller fullgöra inlösenskyldighet enligt 18 kap. 1 § 1 mom. i aktiebolagslagen (624/2006).

Vad som bestäms i 1 mom. utgör inget hinder för meddelande av tillstånd att verkställa fusion. Verkställande av fusion får dock inte registreras förrän företagsförvärvet har godkänts ovillkorligt eller villkorligt eller förvärvet annars ska anses ha blivit godkänt.

Vad som föreskrivs i 3 mom. tillämpas också på sådan överlåtelse av affärsverksamhet som avses i lagen om affärsbanker och andra kreditinstitut i aktiebolagsform (1501/2001), lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) samt i sparbankslagen (1502/2001).

28 §

Bestämmande av påföljdsavgift vid tillsynen över företagsförvärv

En näringsidkare som verkställer ett företagsförvärv i strid med 25 eller 27 § ska åläggas att betala en påföljdsavgift enligt 12 §, om inte förfarandet ska anses vara obetydligt eller om det annars ska anses omotiverat att bestämma en påföljdsavgift för att trygga konkurrensen.

29 §

Företagsförvärv i marknadsdomstolen

I ett ärende där Konkurrensverket har gjort en framställning om förbud mot företagsförvärv ska

marknadsdomstolen meddela sitt beslut inom tre månader från det att framställningen gjordes. I annat fall anses företagsförvärvet ha blivit godkänt.

Ett förbud mot verkställande av företagsförvärvet förfaller, om marknadsdomstolen inte inom en månad från det att framställningen gjordes bestämmer något annat. Marknadsdomstolen kan uppställa villkor för verkställandet.

30 §

Ändring av beslut om företagsförvärv

Konkurrensverket kan på ansökan undanröja ett villkor som ställts för fullföljande av ett företagsförvärv eller lindra villkoret med anledning av att förhållandena på marknaden väsentligt har förändrats eller av något annat vägande skäl.

Trots ett tidigare beslut kan marknadsdomstolen på framställning av Konkurrensverket förbjuda ett företagsförvärv eller bestämma att det ska hävas eller uppställa villkor för fullföljande av förvärvet, om parterna i förvärvet har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter som haft väsentlig betydelse för avgörandet i saken eller om förvärvet har verkställts i strid med 25 eller 27 §. Dessutom krävs det att Konkurrensverkets framställning om ny behandling delges parterna i förvärvsavtalet inom ett år från det att beslutet vann laga kraft eller från det att företagsförvärvet verkställdes.

5 kap.

Bestämmelser om förfarandet

31 §

Behandling av ärenden vid Konkurrensverket

Konkurrensverket ska reda ut konkurrensbegränsningar och deras verkningar. Konkurrensverket ska vidta åtgärder för att undanröja en konkurrensbegränsning eller dess skadliga verkningar, om verket anser att en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare begränsar konkurrensen på ett sätt som avses i 5 eller

7 § eller i artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och det är behövt att vidta åtgärder för trygghet av en sund och fungerande konkurrens på marknaden.

32 §

Ärendenas angelägenhetsordning och lämnande av ett ärende utan prövning

Konkurrensverket ska ställa sina uppgifter i angelägenhetsordning.

Konkurrensverket lämnar ett ärende utan prövning, om

1) det inte kan anses sannolikt att det är fråga om en förbjuden konkurrensbegränsning enligt 5 eller 7 § eller artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

2) konkurrensen på marknaden i fråga totalt sett kan anses fungera trots den misstänkta konkurrensbegränsningen, eller

3) den begäran om åtgärd som lämnats in helt klart saknar grund.

Beslut om att avstå från att pröva ärendet ska fattas utan dröjsmål.

33 §

Näringsidkarnas skyldighet att lämna upplysningar

En näringsidkare och en sammanslutning av näringsidkare ska på uppmaning av Konkurrensverket ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar samt för utredning av konkurrensförhållandena och för bedömning av ett företagsförvärv som avses i 4 kap.

En näringsidkare och en sammanslutning av näringsidkare ska på uppmaning av Konkurrensverket också lämna uppgifter och handlingar för utredning av om näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare innehar en dominerande marknadsställning.

Motsvarande uppgifter och handlingar ska ges regionförvaltningsverket när det reder ut kon-

kurrensbegränsningar eller klarlägger konkurrensförhållandena.

På uppmaning ska uppgifterna ges skriftligen.

34 §

Kallelse att höras

Om det är nödvändigt för att samla in uppgifter om föremålet för en utredning har Konkurrensverket rätt att kalla in och höra en företrädare för en näringsidkare eller en sammanslutning av näringsidkare eller någon annan som av grundad anledning kan misstänkas ha varit aktiv vid genomförandet av en konkurrensbegränsning. Konkurrensverket får protokollföra de svar som det får. Bestämmelser om hörande finns i förvaltningslagen (434/2003).

35 §

Inspektioner i näringsidkares affärslokaler

Behöriga tjänstemän vid Konkurrensverket och regionförvaltningsverket har rätt att förrätta inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning för att övervaka att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs samt för att bedöma företagsförvärv som avses i 4 kap. Konkurrensverket är skyldigt att på begäran av Europeiska kommissionen förrätta inspektioner så som bestäms i Europeiska unionens rättsakter.

Konkurrensverket biträder kommissionen vid inspektioner så som bestäms i Europeiska unionens rättsakter.

36 §

Inspektioner i andra lokaler

För att utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har Konkurrensverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän rätt att förrätta inspektioner också i andra lokaler än sådana som avses i 35 §, om det finns grundad anledning att misstänka att där förvaras bokföring el-

ler andra handlingar som har samband med affärsverksamheten och föremålet för inspektionen och som kan ha betydelse för att ett allvarligt brott mot 5 eller 7 § eller artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska kunna bevisas.

Europeiska kommissionen kan i enlighet med artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget bestämma att inspektion ska förrättas också i andra lokaler än de som avses i 35 §.

Tillstånd hos marknadsdomstolen ska inhämtas i förväg av Konkurrensverket till en sådan inspektion som avses i 1 mom. och av Europeiska kommissionen till en sådan inspektion som avses i 2 mom. Marknadsdomstolen kan förbjuda en inspektion om den skulle vara godtycklig eller alltför långtgående. När marknadsdomstolen prövar om den planerade inspektionen är godtycklig eller alltför långtgående, ska marknadsdomstolen särskilt beakta hur allvarlig den misstänkta konkurrensbegränsningen är, betydelsen av den bevisning som avses, den berörda näringsidkarens medverkan samt den rimliga sannolikheten för att de räkenskaper och affärshandlingar som inspektionen avser förvaras i de lokaler för vilka tillstånd begärs.

37 §

Förfarandet vid inspektioner

Näringsidkare och sammanslutningar av näringsidkare ska för inspektioner ge Konkurrensverkets, regionförvaltningsverkets eller Europeiska kommissionens tjänstemän eller personer som dessa bemyndigat tillträde till affärs- och lagerlokaler, markområden och fordon som de har i sin besittning. De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att granska och ta kopior av näringsidkarnas och sammanslutningarnas affärskorrespondens, bokföring, dataregistreringar och andra handlingar och data som kan ha betydelse för tillsynen över att denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den följs.

De tjänstemän som förrättar inspektion har rätt att av samtliga företrädare för och anställda hos näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare kräva utredningar av fakta och handlingar som har samband med föremålet för och ändamålet med inspektionen och protokollföra de svar som har erhållits. De tjänstemän som förrättar inspektion har också rätt att förseglade lokaler eller bokföring och handlingar och data så länge och i den omfattning detta behövs för inspektionen.

Vid förrättande av inspektion i andra lokaler än de som avses i 35 § har Europeiska kommissionens, Konkurrensverkets och regionförvaltningsverkets tjänstemän de befogenheter som följer av 1 mom., men inte de befogenheter som anges i 2 mom.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 40 § i polislagen (493/1995).

Europeiska kommissionen, Konkurrensverket och regionförvaltningsverken kan vid inspektioner biträdas av andra personer som de har bemyndigat därtill.

38 §

Näringsidkarens rätt att försvara sig

Konkurrensverket ska meddela den näringsidkare som är föremål för en utredning vilken ställning denna har i utredningen och för vilken gärning denna misstänks. Näringsidkaren har rätt att få informationen så snart detta kan ske utan men för utredningen av en konkurrensbegränsning.

En näringsidkare som är föremål för en utredning har rätt att på begäran antingen muntligt eller på annat lämpligt sätt få upplysningar om de handlingar som rör utredningen och i vilket skede behandlingen av ärendet är till den del detta kan ske utan men för utredningen av ärendet, om något annat inte föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) eller i Europeiska unionens rättsakter.

Konkurrensverket får använda de upplysningar som erhållits på basis av 33—36 § endast till det ändamål för vilket de har samlats in om inte

Konkurrensverket har inlett en ny utredning. En näringsidkare är inte skyldig att ge Konkurrensverket handlingar som innehåller konfidentiell brevväxling mellan en utomstående juridisk rådgivare och dennas klient. När en näringsidkare besvarar de frågor som Konkurrensverket ställt kan näringsidkaren inte åläggas att erkänna att näringsidkaren gjort sig skyldig till ett brott mot 5 eller 7 § eller mot artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

En näringsidkare har rätt att bli hörd innan Konkurrensverket gör en framställning om påföljdsavgift eller fattar ett beslut i vilket det konstaterar att ett förfarande i strid med 5 eller 7 § eller med artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förekommit. Konkurrensverket ska underrätta näringsidkaren skriftligen om de invändningar som verket kommit med mot omständigheter som uppdagats vid undersökningen jämte motiveringar. Konkurrensverket ska sätta ut en skälig tid inom vilken näringsidkaren antingen skriftligen eller muntligen kan framföra sina synpunkter till Konkurrensverket.

39 §

Utlämnande av sekretessbelagda handlingar till Kommunikationsverket

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har Konkurrensverket rätt att lämna ut en sådan sekretessbelagd handling som avses i 24 § i den lagen och som det fått eller upprättat i samband med skötseln av sina uppgifter enligt denna lag till Kommunikationsverket, om det är nödvändigt för skötseln av Kommunikationsverkets uppgifter.

40 §

Utlämnande av handlingar till konkurrensmyndigheterna i ett annat land

Bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda handlingar som innehas av Konkurrensverket till en utländsk konkurrensmyndighet

finns i 30 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

41 §

Regionförvaltningsverkets uppgifter

Regionförvaltningsverket ska utreda konkurrensförhållanden och konkurrensbegränsningar samt på uppdrag av Konkurrensverket vidta andra åtgärder för främjande av konkurrensen inom sitt verksamhetsområde.

42 §

Behandlingen av ett ärende i marknadsdomstolen

Konkurrensbegränsningsärenden blir anhängiga vid marknadsdomstolen genom en framställning som avses i 12 § 3 mom., 25 § 1 mom., 26 § 2 mom. eller 30 § 2 mom., genom besvär som avses i 44 § 1 mom. eller genom en ansökan som avses i 36 § 3 mom. eller 45 § 2 mom. Framställningen, besvären och ansökan ska inlämnas skriftligen.

När en framställning eller besvär har kommit in till marknadsdomstolen ska ärendet före den egentliga behandlingen förberedas under ledning av överdomaren eller en marknadsrättsdomare så att det utan dröjsmål kan avgöras. Någon förberedelse behövs inte om framställningen lämnas utan prövning eller omedelbart avslås såsom ogrundat.

Vid förberedelsen ska den näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare som framställningen gäller ges tillfälle att bemöta denna muntligt eller skriftligt. Med anledning av framställningen kan också den näringsidkare som konkurrensbegränsningen riktar sig mot höras. Förberedelsen får avslutas även om någon part inte har bemött framställningen.

Marknadsdomstolen kan besluta om tillstånd enligt 36 § 3 mom. utan att den berörda näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare hörs.

43 §

Skyldighet att infinna sig till marknadsdomstolens sammanträde och att lägga fram handlingar

Marknadsdomstolen kan ålägga en part att infinna sig till sammanträdet och att lägga fram sin affärskorrespondens, sin bokföring, sina protokoll samt övriga handlingar som klarlägger konkurrensbegränsningen.

Bestämmelser om behandlingen och utredningen av ärenden finns i övrigt i förvaltningsprocesslagen (586/1996) och marknadsdomstolslagen (1527/2001). I fråga om behandlingens och handlingarnas offentlighet föreskrivs särskilt.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

44 §

Överklagande

Ett beslut som Konkurrensverket har meddelat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ett beslut som Konkurrensverket har meddelat med stöd av 26 § 1 mom. eller 45 § 1 mom. och ett beslut om förrättande av inspektion enligt 35 § får inte överklagas genom besvär. Ett beslut som Konkurrensverket har meddelat med stöd av 17 § 3 mom. eller 26 § 3 mom. får inte överklagas särskilt genom besvär. Den som anmäler ett företagsförvärv får inte anföra besvär över ett beslut som Konkurrensverket meddelat med stöd av 25 § och genom vilket Konkurrensverket har bestämt att de villkor som anmälaren har ställt ska iakttas. Ett beslut som Konkurrensverket har meddelat med stöd av 9—11 eller 33 § ska iakttas trots att besvär har anförts, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

Ett beslut som marknadsdomstolen har meddelat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i

den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ett beslut som marknadsdomstolen har meddelat med stöd av 26 § 2 mom. eller ett beslut om förlängning av fristen enligt 45 § 2 mom. eller om tillstånd att förrätta inspektion enligt 36 § 3 mom. får inte överklagas genom besvär. Marknadsdomstolens beslut ska iakttas trots att besvär har anförts, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

I ett beslut om handräckning som har meddelats med stöd av 37 § 4 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

En påföljdsavgift verkställs utan dom eller beslut med iakttagande av lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

45 §

Temporära bestämmelser

Om det är behövligt att omedelbart förhindra tillämpning eller genomförande av en konkurrensbegränsning, kan Konkurrensverket meddela ett temporärt förbud mot tillämpning och genomförande. Konkurrensverket kan också temporärt ålägga en näringsidkare att leverera nytigheter till en annan näringsidkare på villkor som motsvarar dem som denna erbjuder andra näringsidkare.

Konkurrensverket ska fatta beslut i huvudsaken och göra en framställning till marknadsdomstolen enligt 12 § 3 mom. om bestämmande av påföljdsavgift inom 60 dagar från det att ett temporärt beslut har meddelats. På ansökan av Konkurrensverket inom ovan nämnda tid kan marknadsdomstolen förlänga tidsfristen. Om Konkurrensverket inte inom föreskriven tid fattar beslut i huvudsaken eller gör framställning till marknadsdomstolen, förfaller förbudet eller åläggandet.

Innan Konkurrensverket utfärdar ett temporärt förbud eller åläggande ska det bereda näringsidkaren eller sammanslutningen av näringsidkare tillfälle att bli hörd, om inte något annat följer av att saken är brådskande eller av andra särskilda orsaker.

46 §

Vite

Konkurrensverket kan förena de villkor, förelägganden, förbud eller ålägganden som verket meddelat med stöd av denna lag med vite. Vitet döms ut av marknadsdomstolen.

Marknadsdomstolen kan förena de förelägganden, villkor, förbud eller ålägganden som avses i denna lag med vite. Vitet döms ut av marknadsdomstolen.

Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

Vite får inte föreläggas en fysisk person för fullgörande av skyldigheten att lämna uppgifter som föreskrivits för fullgörande av skyldigheten enligt 34 §.

47 §

Hur påföljdsavgiften verkställs

Rättsregistercentralen ska se till att beslut som gäller att bestämma påföljdsavgifter enligt 12 § verkställs.

Beslut av marknadsdomstolen om bestämmande av en påföljdsavgift ska meddelas Rättsregistercentralen.

Om högsta förvaltningsdomstolen ändrar marknadsdomstolens beslut så att en påföljdsavgift avlyfts eller beloppet ändras, ska högsta förvaltningsdomstolen underrätta Rättsregistercentralen om sitt beslut.

Högsta förvaltningsdomstolen ska också underrätta Rättsregistercentralen om beslut där högsta förvaltningsdomstolen i första instans har bestämt en påföljdsavgift.

Rättsregistercentralen ska utan ansökan återbetala en påföljdsavgift, om det beslut som gäl-

ler avgiften har upphävts eller om avgiftsbeloppet har sänkts.

48 §

Straff för lämnande av felaktiga uppgifter

Bestämmelser om straff för ingivande av osant intyg till myndighet finns i 16 kap. 8 § i strafflagen (39/1889).

49 §

Hörande av Konkurrensverket

Då domstolen behandlar ett ärende som gäller en konkurrensbegränsning ska den ge Konkurrensverket tillfälle att höras.

Vid behandlingen av en skadeståndstalan enligt 20 § 1 mom. kan domstolen begära utlåtande av Konkurrensverket.

50 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992). Om det på något annat ställe i lagstiftningen hänvisas till lagen om konkurrensbegränsningar, ska i stället för lagen om konkurrensbegränsningar denna lag tillämpas efter det att lagen har trätt i kraft.

På sådana överträdelser av konkurrensreglerna som skett före denna lags ikraftträdande och på de företagsförvärv som genomförts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. På behandlingen av ärendena tillämpas dock bestämmelserna i 14—18 § om befrielse från påföljdsavgift och nedsättning av påföljdsavgiften och bestämmelserna i 32—38 § om ärendenas angelägenhetsordning och lämnande av ett ärende utan prövning, näringsidkarnas skyldighet att lämna upplysningar, kallelse att höras, inspektioner och näringsidkarens rätt att försvara sig.

Trots 3 mom. slutbehandlas de ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag har inletts hos marknadsdomstolen och högsta förvaltnings-

domstolen med iakttagande av de bestämmelser
som gäller vid ikraftträdandet.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av
denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 11 mars 2011